

Állami díjasok

Szőkefalvi-Nagy Béla

Szőkefalvi-Nagy Béla matematikus a matematikai funkcionálfelisírásban, különösen az operátor-elméletben nemzetközi iskolát teremtő, nagy jelentőségű eredményeket ért el. Tudományos kutatómunkája során számos határos módszert fedezett fel az analízisnek e modern ágában, az approximáció-elméletben, valamint a Fourier-sorok és az általános ortogonális sorok elméletében. Riesz-Frigyes-sel, a funkcionálfelisírás magyar megalapítójával közösen írt műve — Előadások a funkcionálfelisírásból — példátlan nemzetközi visszhangot keltett. Hat francia nyelvű kiadást ért meg, lefordították angol, német, orosz, kínai és japán nyelvre is.

Az utóbbi két és fél évtizedben Szőkefalvi-Nagy Béla kutatásai elsősorban a Hilbert-terek általános lineáris operátoraira irányultak. C. Foias román matematikussal együttműködve kidolgozott egy új módszert, amely szintézise és továbbfejlesztése korábbi elméleteknek és amely a Hilbert-terek operátorainak vizsgálatában nagy előrehaladást jelentett, eddig a legeredményesebb módszernek bizonyult. E kutatási terület eredményeit összefoglaló monográfia ugyancsak nagy nemzetközi sikert aratott, a francián kívül angol és orosz nyelven is megjelent.

Szőkefalvi-Nagy Béla az egyik nemzetközileg legismertebb magyar matematikus. Az általa szerkesztett idegen nyelvű hazai matematikai folyóirat, az Acta Scientiarum Mathematicarum nagymértékben segítette a magyar matematikai kutatások nemzetközi elismerését. Több más folyóirat szerkesztő bizottságának tagja,

társelnöke az Analysis Mathematica című közös szovjet-magyar kiadású folyóiratnak; a magyaron kívül tagja a szovjet, a finn és az ír akadémiának. Évek óta fontos vezető szerepet tölt be a hazai matematika irányításában is. 1970-től a Szegedi Akadémiai Bizottság elnöke. Közvetlen munkahelyén, a József Attila Tudományegyetemen az Analízis Tanszék vezetője, az intézmény egyik legtekintélyesebb oktatója. Számos akadémiai és minisztériumi bizottságban, társadalmi szervezetekben, illetve az egyetem irányító szervezetekben töltött be vezető funkciókat és vállalt ma is teendőket. Kétszeres Kossuth-díjas, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, valamint a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetések tulajdonosa.

A matematikai funkcionálfelisírásban elért nagy jelentőségű eredményeiért, valamint több évtizedes kiváló oktató-nevelő munkájáért Állami Díjjal tüntették ki.

Bánfalvi József

Dr. Bánfalvi József, a szegedi Radnóti Miklós Gimnázium igazgatója 23 éve, 1955 óta áll az intézmény élén. 1972-ben szerezte meg a neveléstudományok kandidátusa címet, „A gimnáziumi gyakorlati képzés helyzete és távlatai” című értekezésével. A Csongrád megyei gimnáziumok gyakorlati képzésének helyzetét vizsgálta, különös tekintettel a szakmai előképzés és az általános műveltség egyensúlyára és összefüggéseire. A tanulók technikai szemléletének korszerűsítését tárgyalva jutott el addig a következtetésig, hogy a modern képzésben az általános műveltséget nyújtó tárgyak, valamint a szakmai anyag elméleti és gyakorlati részének helyes koncentrációja vezethet csak eredményre. A Radnóti Gimnázium kísérletező kedvét bizonyították előbb a politéchnikai képzésben, majd a tagozatos és fakultatív rendszer bevezetésében elért eredmények. Az iskola tanulói közül idén 13-an jutottak az Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny középöntőjébe, a már korábban is rangosnak, „profilnak” számító matematika, fizika és biológia tantárgyakon kívül magyarból és történelemből is. Szeged sportéletének szintén sok tehetséget nevelt a gimnázium.

Hazai folyóiratokban, tudományos szaklapokban, például a Pedagógiai Szemle, a Köznevelésben, a Munka és Iskolában eddig dr. Bánfalvi Józsefnek mintegy 150 —200 cikke jelent meg. Külön érdemes kiemelni a fizikai dolgozók gyermekeinek megyei helyzetéről és a fakultatív rendszerű, tantárgyblokkos gimnáziumi kísérletek kezdeti szakaszáról szóló írásait. Három éven át lapunk „Iskola életközeli” címmel

rovatát is vezette, s máig gyakran találkozni nevével testvérünk, a Csongrád megyei Hírlap és a Délmagyarország hasábjain is.

Dr. Bánfalvi József igen sokirányú, komoly kutatási eredményeket felmutató munkát végez. Tagja a Magyar Tudományos Akadémia pedagógiai-didaktikai albizottságának, 1977 óta címzetes egyetemi docens, számos szakmai és társadalmi szervezetben tevékenykedik. Sokféle elfoglaltsága mellett is azok közé a pedagógusok közé tartozik, akiknek az állandó kutatás, érdeklődés mindennapi munkájuk elválaszthatatlan része, akik mindig újat keresve igyekeznek gazdagítani, továbbfejleszteni a magyar pedagógia ügyét.

Dr. Bánfalvi Józsefet az iskolai nevelő-oktató munka magas színvonalú szervezéséért, a középiskolai oktatás korszerűsítését szolgáló elméleti munkásságáért Állami Díjjal tüntették ki.

Kiváló művész

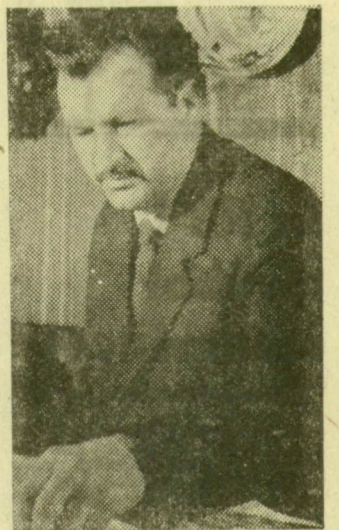
Kurucz D. István

Hódmezővásárhely lassan évszázada központja a realista festői törekvéseknek. Kurucz D. István nemcsak a város szülője, de idekötődik piktúrája is. Művészete összekötő kapocs a klasszikus alföldi festők — Tornyai János, Endre Béla, Koszta József — és a Szalay Ferencel, Németh Józseffel fémjelzett új generáció között.

Kurucz D. István 1934 és 40 között végezte a képzőművészeti főiskolát Rudnay, Réti, Benkhard és Szőnyi István növendékeként. 1949 és 1980 között freskófestést tanított a képzőművészeti főiskolán. Több nagyméretű faliképet festett. A Munkácsy-díjas, érdemes művész egyformán otthon van Budapesten, a Százados úti művésztelepen és Vásárhelyen a szűkebb pátrián. Különösen azóta, mióta megválasztották a Magyar Képzőművészek Szövetsége területi szervezetének titkárává.

Már pályája kezdetekor eljegyezte magát az alföldi tájjal, a magyar parasztemberek világával. A felszabadulás előtt készített alkotásain még fölfedezhető a választott mesterek hatásai, de ezeken is áttizik a szegényekkel való azonosulás, a mély együttérzés.

A felszabadulás utáni években ezt a magas hőfokú azonosulást és közösségvállalást, ezt a legtisztább gyökerekből származó népi realizmust és dekoratív törekvéseket összekapcsolta a dokumentatív hűséggel, pontossággal és szűkszavúsággal. Kurucz hű re-

gisztátora az alföldi táj és napszakváltozásainak; a paraszti munkának, a szántás, aratás, cséplés, lópatkolás, disznó- és lóvásár, víz-hordás megannyi mozzanatának, eseményének; szinte ikonyszerű áhítattal festi meg az itt élő emberek típusait, az asszonyokat, a gubásokat, a csikóst, a juhászt, a pásztort... Legújabb festményein az ég és föld drámái találkozásának szinte absztrakt festői lehetőségeit keresi.

Képeinek legfőbb értéke a társadalmi felelősségtudat és elkötelezettség, a nagyfokú mesterségbeli tudásból eredő kikezdetetlen minőség, a humánus alapállás, s annak az ismeretnek és közösségvállalásnak őszinte, szeretetteljes kifejezése, mely Kurucz D. Istvánt az alföldi tájhoz és az itt élő emberekhez köti. Ebből az alapállásból született életművét jutalmazták a kiváló művész címmel.

Munkácsy-díjasok

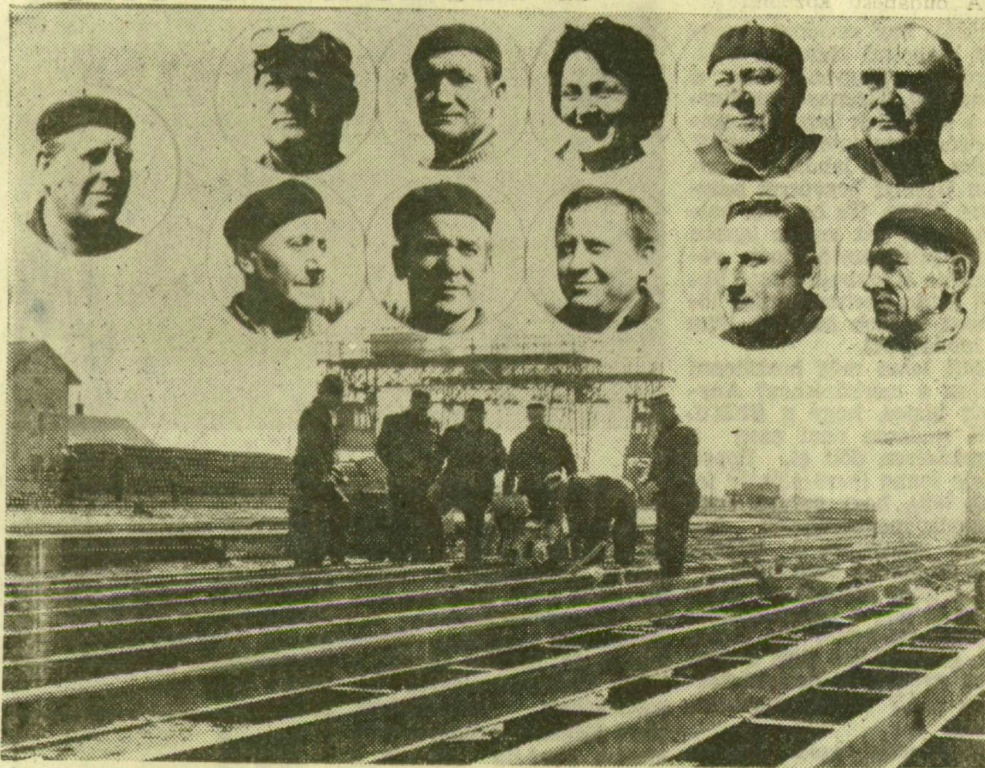
Gyarmathy Ágnes

Gyarmathy Ágnes öt esztendeje a Szegedi Nemzeti Színház tervezője. Ahhoz a fiatal színházi szcenikus-generációhoz tartozik, akik szakítva a klasszikus hagyománnyal, a színpadot a korszerű színház és modern képzőművészet keretének, találkozási lehetőségének tekintik. Nagyon termékeny és sikeres éveket mondhat magáénak, sok-sok díszlet és jelmez került ki az elmúlt évek alatt keze alól.

A színház ma a legkomplexebb művészeti műfaj. A korszerű színház- és vizuális kultúra elterjesztésében sokat tehet a színházi tervező, aki képes meghonosítani az új anyagokat, a ha-

gyományoktól eltérő színpadi térszervező és téralakító színpadot, akinek díszletei és jelmezei továbbgondolásra készítik a nézőket.

Gyarmathy Ágnes Munkácsy-díja annak a következetes munkának az eredménye, melynek során a tervező a képzőművészet számos elemét szervesen beleépítette a színpadi látványba. Emlékezetes tervei között él a nézőkben Shakespeare Vízkeresztjének, a Marat halálának, a Pop-fesztiválnak, a Krieza Golgotájának, az Anyának vagy a legutóbbi munkái közül a Csenedesek a hajnaloknak, és a Vidám siratónak díszletei és jelmezei.

Dózsa György brigád

A MÁV Szegedi Igazgatósága szentesi építési főnökségén dolgozik a Dózsa György szocialista brigád, több magas kitüntetés birtokosa. A brigád 1960-ban alakult, tagjai a környező falvakból és az elszórt tanulókról toborzódtak. Akkor, ahogy ők mondják, négy-hat osztályt végzett „fél emberek” voltak, azóta valamennyien elvégezték a nyolc általánost, megszerezték a szakmunkás-bizonyítványt. A brigád tizenegy tagja a vasúti pályaeépítés kemény munkáját végzi. A brigádvezető Vörös István. Tagjai Agárdi Vidorné, Bálint István, Berényi Ferenc, Kovács László, Kovács Ottó, Nemcsók József, Seres István, Szabó András, Szűcs József, Zana János.

A kemény, fárasztó és felelősségteljes munka nagy-

szerű közösséggé kovácsolta a brigádot. Többen társadalmi megbízatásokat is teljesítenek. Bálint István néhány éve szakszervezeti bizalmi, Kovács Ottó tavaly választották meg a telep műhelybizottsági titkárává, Zana János már 16 éve a pártalapszervezet titkára, Vörös István pedig kezdettől brigádvezető. Nemcsak a telepen dolgoznak, hanem egy-egy hónapra „kirándulnak” a Cegléd-Szeged közötti vasútvonal vágányrekonstrukcióihoz is. Az ő munkájuk eredménye, hogy az összefüggő egybehegesztett acélszalagon már nem katonának a vonatok kerekerei.

Az évek folyamán „utazó brigáddá” vált ez a kis közösség. Vasúti kedvezményüket kihasználva nyaranta családostól felkerekednek felfedezni Európát, Csehszlo-

vákiai, lengyelországi, NDK-beli, jugoszláviai, bulgáriai, romániai, szovjetunióbeli, ausztriai, olaszországi utazásuk emlékeit fényképek őrzik a faliújságon.

Ők úgy mondják, amit tettek, egyszerű kötelességteljesítés. Pedig több annál. Meg tudták változtatni saját egyéni életüket, alkalmi brigádból igazi közösséggé tudták válni, s példamutatóssággal formálni képesek környezetüket is. A legnagyobb összetartó erő, a munka. Tudják, egymás nélkül semmit sem kezdhetnek. A Dózsa György brigád megalakulása óta 87 újítást nyújtott be, közülük többet nemzetközileg is bevezettek. Az Állami Díj az alkotó munka, az újító tevékenység és a szocialista közösség megbecsülése.

Szathmáry Gyöngyi

Szathmáry Gyöngyi, a fiatal magyar szobrászgeneráció egyik kiemelkedő egyénisége. A szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola rajz-művészettörténet tantervének adjunktusa, a helyi és országos tárlatok gyakori résztvevője. A Derkovits-ösztöndíjasok tavalyi szombathelyi kiállításán ő vitta ki a jogot, hogy a nyugat-dunántúli városban önálló tárlaton mutassa be alkotásait. A kiállítás tegnap nyílt meg Szombathelyen.

Szathmáry Gyöngyi alkotásait két dolog jellemzi. Rézint az emberekkel, a munkásemberekkel való közvetlen kapcsolattal, a humá-

num, részint, hogy munkái mindig számolnak a környezettel, az építészeti hatásaival. Realisztikus alapokon nyugvó, összefogott, letisztult kisplasztikák során fogalmazta meg a szobrászat sajátos eszközeivel az algói olajbányászok kemény munkáját, ezeknek az inspirációknak jelképes-nonfiguratív kikristályosodása a tarjáni szoborpályázat díjat nyert, s az új városrészen tavaly felállított nagyméretű térplasztikája. Eddigi tevékenységéért többek között elnyerte a Tornyai-plakettet és a szegedi nyári tárlat díját, s most Munkácsy-díjjal jutalmazták.

